

Česká republika

Česká školní inspekce

Olomoucký inspektorát - oblastní pracoviště

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

Speciální školy Olomouc, Svatoplukova 11

Svatoplukova 11, 779 00 Olomouc

Identifikátor školy: 610 301 063

Termín konání tematické inspekce: 12. a 13. březen 2003

Čj.:	132 066/03-11092
Signatura:	tm2nw503

CHARAKTERISTIKA ŠKOLY/ŠKOLSKÉHO ZAŘÍZENÍ

Speciální školy Olomouc, Svatoplukova 11 (dále jen škola) byla zařazena do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení posledním platným Rozhodnutím MŠMT čj. 22 148/02-21 ze dne 26. července 2002. Byla zřízena Olomouckým krajem jako příspěvková organizace.

Sdružuje

- Zvláštní školu (kapacita 240 žáků)
- Pomocnou školu (kapacita 48 žáků)
- Školní družinu (kapacita 20 žáků)
- Internát (kapacita 37 lůžek)
- Speciálně pedagogické centrum

Speciálně pedagogické centrum (SPC) bylo na základě pokusného ověření systému poradenských služeb pro klienty s autismem a poruchami autistického spektra pověřeno MŠMT sběrem údajů a mapováním situace v Olomouckém kraji. Funkcí metodika-koordinátora poradenských služeb byla pověřena pracovnice SPC.

K 1. září 2002 byla ve škole zřízena speciální třída pro žáky s lékařskou diagnózou autismus. Ke dni inspekce bylo ve třídě zařazeno pět žáků, z nichž u jedné žákyně nebyl diagnostikován autismus, byla rozhodnutím Krajského úřadu Olomouc o osvobozena od povinnosti docházet do školy. Po dohodě ředitele, pracovnic SPC a rodiči je jednou týdně vyučována ve třídě pro žáky s lékařskou diagnózou autismus.

PŘEDMĚT INSPEKČNÍ A KONTROLNÍ ČINNOSTI

Předmětem inspekční a kontrolní činnosti bylo zjištění a zhodnocení:

- personálních podmínek vzdělávací činnosti ve speciální třídě pro žáky s lékařskou diagnózou autismus ve školním roce 2002/2003
- materiálně-technických podmínek a speciálních podmínek vzdělávací činnosti ve speciální třídě pro žáky s lékařskou diagnózou autismus ve školním roce 2002/2003
- průběhu vzdělávání ve speciální třídě pro žáky s lékařskou diagnózou autismus ve školním roce 2002/2003

HODNOCENÍ PERSONÁLNÍCH PODMÍNEK VZDĚLÁVÁNÍ A VÝCHOVY VZHLEDEM KE SCHVÁLENÝM UČEBNÍM DOKUMENTŮM

Výuku ve speciální třídě pro žáky s lékařskou diagnózou autismus zabezpečují v souladu s právním předpisem současně dvě učitelky. Obě splňují stanovené podmínky odborné a pedagogické způsobilosti pedagogických pracovníků speciální školy. Mají dlouholeté zkušenosti s výukou žáků s mentálním postižením, absolvovaly vzdělávací kurzy s akreditací MŠMT zabývající se problematikou výchovy a vzdělávání dětí a žáků s výše uvedenou diagnózou. Získané poznatky, které aplikují do výuky ve speciální třídě prvním rokem, si rozšiřují studiem odborné literatury a konzultacemi s pracovníci speciálně pedagogického centra, které je součástí školy.

Personální podmínky jsou z hlediska stanovené odborné a pedagogické způsobilosti pro výuku ve speciální škole vynikající.

HODNOCENÍ MATERIÁLNĚ-TECHNICKÝCH A SPECIÁLNÍCH PODMÍNEK VZDĚLÁVACÍ ČINNOSTI VE SPECIÁLNÍ TŘÍDĚ PRO ŽÁKY S LÉKAŘSKOU DIAGNÓZOU AUTISMUS

Pro potřeby speciální třídy jsou ve škole vyčleněny dvě učebny, šatna a sociální zařízení. Učebna speciální třídy, v níž probíhají společné činnosti i samostatná práce žáků, nesplňuje základní podmínky pro autistickou třídu. Není dostatečně prostorná, postrádá odpočinkový kout. Prostor pro aktivity volného času je shodný s pracovním prostorem. Učebna pro individuální práci má velmi nízkou estetickou úroveň. Nevhodné je rovněž zářivkové osvětlení v obou místnostech. Velmi stíněná a nedostatečně osvětlená je i šatna. Žáci mají v učebně své vlastní stoly, jejich jednotné uspořádání však neodpovídá principu individualizace a neumožňuje organizovat jejich práci kvalitativně jiným způsobem. Vzhledem k daným prostorovým podmínkám je variabilnost uspořádání pracovního prostoru značně omezená. Tento stav negativně ovlivňuje průběh a úroveň výchovně-vzdělávací práce a nedovoluje v optimálním rozsahu uplatňovat zásadu strukturalizace prostředí, jako jednu ze základních podmínek speciální péče o žáky s lékařskou diagnózou autismus.

Materiální zajištění výuky (učebnice a učební pomůcky, sešity, manipulační pomůcky, stavebnice a hračky) je pouze vyhovující, neodpovídá však současným potřebám a možnostem výuky ve třídě pro žáky s lékařskou diagnózou autismus. Police s pomůckami jsou většinou nezakryté a velmi často se při výuce dostávají do zorného pole žáků. Pro uskladnění pomůcek chybí kabinet v blízkosti učebny. Většinu pomůcek pro strukturovanou výuku si učitelky zhotovují samy, vycházejí ze svých zkušeností a pozorování jednotlivých žáků, přitom zohledňují jejich vztah k předmětům, barvám, tvarům a materiálu.

V oblasti materiálně-technických podmínek nebyla provedena funkční analýza prostředí.

Materiálně-technické podmínky jsou nevyhovující.

HODNOCENÍ PRŮBĚHU A VÝSLEDKŮ VZDĚLÁVÁNÍ A VÝCHOVY VE SPECIÁLNÍ TŘÍDĚ PRO ŽÁKY S LÉKAŘSKOU DIAGNÓZOU AUTISMUS

Realizace vzdělávacích programů

Výuka probíhá podle individuálních vzdělávacích programů (IVP) zpracovaných na základě znalosti vývojové úrovně žáků a v souladu s jejich potřebami. Úkoly jsou vhodně stanoveny, směřují k rozvoji motoriky, sociálních dovedností, komunikace, kognitivních schopností, orientace a sebeobsluhy. Jsou zaměřeny i do oblasti behaviorální, k nápravě případných deficitů v chování. Rodiče žáků byli seznámeni s IVP, z programů však nevyplývá podíl rodičů a jejich zainteresovanost na kontinuitě vedení žáků v domácím prostředí, uplatňování stejných postupů a metod práce. V této oblasti se zatím funkční spolupráce s rodiči žáků i přes snahu a iniciativu školy nedaří vždy navázat. Dílčí činnosti jsou konkretizovány v měsíčních programech.

V jednotlivých předmětech je obsah učiva přizpůsoben možnostem žáků a vychází ze Vzdělávacího programu pomocné školy a přípravného stupně pomocné školy čj. 24 035/97-22 (tři žáci). U dvou žáků je výuka zatím vzhledem k jejich stupni mentálního postižení zaměřena zejména do oblasti sebeobsluhy, komunikace a rozvoje kognitivních schopností.

Průběh vzdělávání

V průběhu sledované výuky byli přítomni tři žáci. Výuka je postavena na aktuálních schopnostech žáků z hlediska jejich mentální úrovně a schopnosti abstrakce. Individuální výuka odpovídala potřebám žáků, probíhala metodicky správně a byla svým rozsahem přiměřená. Důraz byl kladen na vizualizaci a strukturalizaci (denní režim). Společné sebeobslužné činnosti probíhaly metodou přímého řetězení a fyzické manipulace. Jejich efektivita byla negativně ovlivněna nedostatečnou vizualizací. Systém motivace žáků se postupně vytváří, je založen na odměně formou sladkosti a pozitivním posilování. Slovní pochvala byla pravidelně spojována s každou splněnou činností, ne vždy však byla dostatečně výrazná. Ze strany vyučujících byla neustále vyvíjena snaha o navázání a udržení kontaktu s žáky a provokování jejich verbální komunikace. K dílčím nedostatkům patřila někdy malá pozornost ze strany vyučujících věnována relaxaci mezi jednotlivými činnostmi.

Kontrolou evidence žáků, třídní knihy, katalogových listů, IVP a jejich vyhodnocení v pedagogických denících bylo zjištěno, že tato dokumentace průkazně zachycuje průběh vzdělávání žáků speciální třídy.

Průběh vzdělávání ve speciální třídě pro žáky s lékařskou diagnózou autismus je průměrný.

Výsledky vzdělávání a výchovy

Jsou vyhodnocovány průběžně třídní učitelkou formou zápisů v pedagogických denících, které jsou zavedeny u všech žáků speciální třídy. Z těchto zápisů a pololetní klasifikace žáků na vysvědčení, která je provedena u tří žáků podle formalizovaného slovního hodnocení a u dvou žáků formou širšího slovního hodnocení, je patrný jejich vývoj i dosažená úroveň.

DALŠÍ ZJIŠTĚNÍ

Spolupráce školy s koordinačními pracovníky speciálně pedagogického centra pro oblast autismu

Pracovnice SPC provádějí speciálně pedagogickou a psychologickou diagnostiku, na jejímž podkladě doporučují řediteli školy zařazení žáků do speciální třídy. Vyučujícím poskytují poradenskou a metodickou pomoc. Pracovní návštěvy realizují pravidelně. Přímou speciálně pedagogickou vzdělávací činnost ve speciální třídě neprovádějí, na tvorbě IVP se nepodílejí. SPC zapůjčuje speciální učební pomůcky a odbornou literaturu. V komplexní péči o žáky s autismem se spolupráce SPC, vyučujících a rodičů žáků postupně rozvíjí.

VÝČET DOKLADŮ, O KTERÉ SE INSPEKČNÍ ZJIŠTĚNÍ OPÍRÁ

1. Vybraná povinná dokumentace školy dle § 38a odst. 1 zákona č. 29/1984 Sb. (třídní kniha, třídní výkaz, rozhodnutí ředitele školy o zařazení žáků do speciální třídy pro žáky s lékařskou diagnózou autismus pro školní rok 2002/2003, katalogové listy, vysvědčení a osobní dokumentace žáků speciální třídy pro žáky s lékařskou diagnózou autismus, roční a měsíční individuální vzdělávací programy, pedagogické deníky, posudky a závěry z odborného vyšetření žáků)
2. Personální dokumentace (doklady o nejvyšším dosaženém vzdělání pedagogických pracovníků vyučujících ve speciální třídě pro žáky s lékařskou diagnózou autismus ve školním roce 2002/2003)

3. Rozhodnutí MŠMT o zařazení školy do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení čj. 22 148/02 – 21 ze dne 26. července 2002
4. Zřizovací listina příspěvkové organizace Olomouckého kraje s dodatky čj. 952/2001 ze dne 29. června 2001
5. Vzdělávací program pomocné školy a přípravného stupně pomocné školy čj. 24 035/97-22
6. Rozhodnutí Krajského úřadu Olomouc o osvobození žákyně od povinnosti docházet do školy na dobu od 1. prosince 2001 do 31. srpna 2003 čj. 01/4178 ze dne 29. listopadu 2001
7. Rozhodnutí MŠMT ČR o pokusném ověřování systému poradenských služeb pro klienty s autismem a poruchami autistického spektra v ČR čj. 16 651/2001 – 24 ze dne 10. září 2001
8. Vybrané práce, sešity a výkresy žáků za školní rok 2002/2003
9. Dotazníky pro rodiče žáků s lékařskou diagnózou autismus

ZÁVĚR

Výuka ve speciální třídě pro žáky s lékařskou diagnózou autismus je plně zabezpečena učitelkami se stanovenou odbornou a pedagogickou způsobilostí. Zkušenosti a dlouholetá praxe s výukou žáků se speciálními vzdělávacími potřebami pozitivně ovlivňují jejich přístup k žákům. Efektivitu výuky nepříznivě ovlivňují nevhodné prostorové a psychohygienické podmínky, které nevyhovují požadavkům na strukturované učení a neumožňují vyučujícím optimálně uplatňovat odpovídající metody a formy práce s žáky s lékařskou diagnózou autismus.

Z odpovědí rodičů v dotaznících, které jim byly předány v den zahájení tematické inspekce vyplynulo, že převážná většina z nich je spíše spokojena s poskytováním individuální péče žákům, s poradenskými službami a se spoluprací se školou.

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

razítko

Školní inspektoři	Titul, jméno a příjmení	Podpis
Vedoucí týmu	PaedDr. Rudolfa Kukulová	Rud. Kukulová v. r.
Členové týmu	Mgr. Vojtěch Chromeček	Chromeček v. r.

V Šumperku dne 20. března 2003

Datum a podpis ředitele školy stvrzující převzetí inspekční zprávy

Datum převzetí inspekční zprávy:1. 4. 2003....

razítko

Ředitel školy nebo jiná osoba oprávněná jednat za školu	Podpis
PaedDr. Dan Blaha	Blaha v. r.

Dle § 19 odst. 7 zákona č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších předpisů, může ředitel školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci do 14 dnů po jejím obdržení. Připomínky k obsahu inspekční zprávy jsou její součástí.

Hodnotící stupnice

Stupeň	Širší slovní hodnocení
Vynikající	<i>Zcela mimořádný, příkladný.</i>
Velmi dobrý	<i>Výrazná převaha pozitiv, drobné a formální nedostatky, nadprůměrná až spíše nadprůměrná úroveň.</i>
Průměrný	<i>Negativa a pozitiva téměř v rovnováze, průměrná úroveň.</i>
Pouze vyhovující	<i>Převaha negativ, výrazné nedostatky, citelně slabá místa.</i>
Nevyhovující	<i>Zásadní nedostatky, které ohrožují průběh výchovně-vzdělávacího procesu.</i>

Plní, je v souladu	<i>Dodržuje, čerpá účelně, efektivně.</i>
Neplní, není v souladu	<i>Nedodržuje, nečerpá účelně, efektivně.</i>

Další adresáti inspekční zprávy

Adresát	Datum předání/odeslání inspekční zprávy	Podpis příjemce nebo čj. jednacího protokolu ČŠI
Příslušný orgán státní správy: Krajský úřad Olomouckého kraje odbor školství, mládeže a tělovýchovy Kosmonautů 8, 779 00 Olomouc		
Zřizovatel: Olomoucký kraj Jeremenkova 40a 779 00 Olomouc		

Připomínky ředitele školy

Datum	Čj. jednacího protokolu ČŠI	Text